valuutamaks jt.), vähendati teiskordselt riigiteenijate palku, pehmendati töö-puudust hädaabitööde korraldamisega, astuti samme elukalliduse tõusmise vastu, pandi väljaveokaubanduse elustamiseks kehtima eksportpreemiad ja jätkati senisest kindlakujulisemalt kroonikursi kaitsemist. Kohalikkude omavalitsuste reformi teostamise huvides pikendati (nov-s 1932) omavalitsuste volituste kestust ühe a. võrra. Pärast Põhiseaduse muutmise esimese katse nurjumist s. a. K. Eenpalu valitsuse ajal algatati P-i valitsuse kestel uuesti Põhiseaduse muutmist. Pärast seda, kui vabadussõjalaste juhid olid lükanud tagasi P-i uue ettepaneku, töötada üheskoos välja Põhiseaduse muutmise eelnõu, esitati nov-s 1932 E. Vabadussõjalaste Keskliidu poolt, eesotsas A. Sirk'iga (vt. *Suppl.*) ja A. Larka'ga (vt. ka *Suppl.*), V Riigikogule autoritaarse korra elemente sisaldav eelnõu rahvaalgatuse korras. Nov-s s. a. asus Riigikogu Põhiseaduse komisjon ka omalt poolt välja töötama uut Põhiseaduse muutmise eelnõu. Et vabadussõjalaste ja Riigikogu kava suhtes ei saavutatud kokkulepet, algas rahvahääletamisele viimisel kahe kava vahel pinev võistlus üksteisest ettejõudmiseks, misjuures Riigikogu püstitas tõkkeid vabadussõjalaste eelnõule. Kui rahvuslik keskerakond oma esindajad valitsusest ära kutsus „positiivse majanduspoliitika" puudumise pärast, andis P-i valitsus mais 1933 aset J. Tõnisson'i valitsusele, kelle ajal toimusid Eestis sügavad murrangud. Vana-põllumeeste ja asunikkude vahel peamiselt kroonikursi ja vähepõhjendatud valitsuskriisi esilekutsumise küsimuses tekkinud lõhe tagajärjel lahkus P-ga eesotsas esialgu 17 põllumeest ühendatud põllumeestekogude ja asunikkude rühmast, asutades uuesti iseseisva põllumeestekogude rühma. Senise ühendatud rühma asunikkudetiib aga võttis osa J. Tõnisson'i valitsusest. Kui juunis 1933 korraldatud rahvahääletusel Riigikogu teinegi Põhiseaduse muutmise eelnõu tagasi lükati, otsustasid põllumeestekogud P-i eestvõttel ummikust pääsemiseks toetada vabadussõjalaste eelnõu. Pärast selle vastuvõtmist rahvahääletusel okt-s 1933 oli P. 21. okt-st peale riigivanemaks suures enamikus erapooletuist ministreist koosnevas töökabinetis, kes asus ellu viima uut Põhiseadust. Sel ajal vabadussõjalased, nn. vapsid (nende organisatsioon oli vahepeal suletud), said uuesti tegevusloa, reorganiseerisid oma liikumise juhipõhimõtte alusel ja hakkasid arendama ägedat propagandat demokraatliku korra ning parlamentaarse valitsemisviisi printsiipide vastu eesmärgiga haarata riigivõim. Julgustatud meelsuselt talle lähedaste vapside edust, võttis ühtlasi rahvussotsialistlik element balti-saksa erakonnas võimu ja seadis sisse juhisüsteemi. See kui Eesti riigikorra vastane süsteem aga likvideeriti; paljastatud salaühing „Balti vennaskond" ja ajaleht „Aufstieg" suleti, liikumise juhid anti kohtu alla ning saksa kultuuromavalitsuse nõukogu saadeti laiali. Linnavolikogu valimistel jaan-s 1934 saavutasid vapsid suuremais linnades enamuse. 1933. a. parandatud Põhiseaduse kehtimahakkamisega (24. I 1934 ukj.) muutus P. peaministriks riigivanema ülesannetes. Ka kadusid maakonnavalitsused senisel kujul. Seoses riigivanema (sisuliselt presidendi) ja Riigikogu valimiste väljakuulutamisega ja 23. veebr-l alanud riigivanema-kandidaatide (K. Päts'i, J. Laidoner'i, A. Larka ja A. Rei) ülesseadmisega ning Riigikogu valimistele tulevate kandidaatide esitamisega kaotas vapside arendatud propaganda sündsuse piirid. Et masside meelte ülespiitsutamine ja terrori sugemeid sisaldavad surveavaldused ähvardasid viia korra laostamiseni ning kodusõjani ja tõugata riigi ka väljastpoolt varitsevasse hädaohtu, otsustas valitsus teostada pöörde. 12. märtsil 1934. a. kuulutati välja kaitseseisukord. Kindral J. Laidoner nimetati sõjavägede ülemjuhatajaks. E. Vabadussõjalaste Liidud ja nende häälekandja suleti ning juhid vangistati. Ametkondades, sõjaväes ja Kaitseliidus alustati soovimatute elementide eemaldamist. 20. märtsil lükati edasi riigivanema ja Riigikogu valimised ning sooritatud valimistoimingud tühistati. Vapside esindajad kõrvaldati ka linna-, alevi- ja vallavolikogudest ja apr-s määrati suuremaile linnadele (Tallinnale, Nõmmele, Tartule ja Narvale) linnavalitsused. Riigikogu kiitis 15. ja 16. märtsil üksmeelselt heaks valitsuse poolt astutud sammud; seejärel lõppes Riigikogu istungjärk. Aug-s s. a. siseministriks ja peaministri asetäitjaks kutsutud K. Eenpalu tõusis uue sisepoliitilise kursi määramisel P-i üheks mõõtuandvamaks kaastööliseks. Sept-i lõpul kaitseseisukorra pikendamise järel erakorraliseks

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 256